

Wat kunt u doen voor de ringslang in uw eigen tuin?

Rechte Hondsboschelaan 24a
1851 HM Heiloo
Postbus 222
1850 AE Heiloo

Tel. 088 - 006 44 00
Fax 088 - 006 44 01
www.landschapnoordholland.nl
info@landschapnoordholland.nl

Keurmerk voor
verantwoorde
fondsenwerving-
en besteding

DE RINGSLANG IS EEN GOED ZWEMMER • FOTO: JELGER HERDER

Natuur dichtbij!

Geef dit prachtige **zeldzame dier** de ruimte

De ringslang is een prachtig en zeldzaam dier dat u zelfs in uw eigen (volks)tuin kunt aantreffen. Sterker nog, in een aantal gebieden is de ringslang afhankelijk van de mens die mest en composthopen aanlegt. In deze folder maakt u kennis met de ringslang en kunt u lezen wat u zelf kunt doen om de ringslang te helpen.

Verspreiding in Noord-Holland

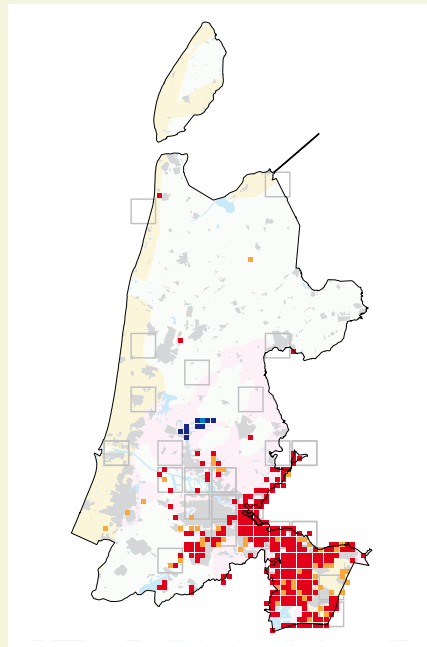
Het verspreidingsgebied in Noord-Holland kent drie kernen: langs de IJsselmeerdijk van Marken tot aan Muiderberg, langs de randen van het Gooi en de Vechtstreek met de s'Gravelandse landgoederen.

Herkenning

Van de drie inheemse slangensoorten is de ringslang de grootste slang. De vrouwtjes worden 120 cm lang, de mannetjes 90 cm. Ringslangen hebben achter hun kop twee lichtgele tot oranje vlekken. De bovenkant van het lichaam is olijfgroen, met hierin veel variaties van bruin, grijs tot zwart. Aan weerszijden van het lichaam zijn verticale zwarte streepjes te zien. De buik vertoont een, voor elke slang uniek, patroon van zwarte vlekken op een witte/lichte ondergrond.

Niet giftig

Ringslangen bijten niet en hebben geen giftanden. Ze zijn schuw en ongevaarlijk voor mensen.

BRON: ATLAS VAN DE NOORD-HOLLANDSE AMFIBIEËN EN REPTIELEN 2010

- natuurlijke populatie 2000 - 2010
- natuurlijke populatie 1980 - 1999
- uitgezette, maar zich handhavende populatie 2000 - 2010
- uitgezette, maar zich handhavende populatie 1980 - 1999
- natuurlijke populatie voor 1980

De ringslang in zijn natuurlijke omgeving. FOTO JELGER HERDER

Leefwijze

De ringslang is een koudbloedig dier, zij kan haar lichaamstemperatuur niet zelf regelen, maar neemt de omgevingstemperatuur aan. Om actief te kunnen worden moeten ringslangen opwarmen in de zon. Paren doen zij in het voorjaar. Van juni t/m juli zetten vrouwtjes, tot 40 eieren ter grootte van een olijf, af in hopen broeiend organisch materiaal: broeihopen. Jonge slangetjes kruipen van augustus t/m september uit het ei. Zij zijn dan ongeveer net zo dik en lang als een potlood. Van oktober t/m februari overwinteren ringslangen.

Leefgebied

In een leefgebied moeten de volgende elementen aanwezig zijn.

Voedsel: voornamelijk padden en andere amfibieën, maar ook vissen en muizen.

Jonge slangen eten o.a. wormen, insecten(larven) en naaktslakken.

Voortplantingsmogelijkheden: ringslangvrouwtjes leggen hun eieren in hopen organisch broeiend materiaal. Door de vrijkomende warmte worden de eieren uitgebreed.

Verblijfplaatsen: plekken om te zonnen en voldoende vegetatie voor beschutting en afkoeling.

Overwinteringsplaatsen: deze plekken moeten droog en vorstvrij zijn. Dijken met oude muizen- of konijnenholen zijn prima overwinteringsplekken. Maar ook bergen puin of holle bomen.

Wat kunt u doen in uw eigen tuin?

Voedsel aanbod vergroten

Door de aanleg van een amfibieënvijver vergroot u het voedselaanbod. Een goede amfibieënvijver is minimaal 8m² groot, heeft een geleidelijke overgang van water naar land en heeft water- en oeverplanten. Een amfibieënvijver is visvrij, vissen eten larven en eitjes van amfibieën.

Geef ruimte in uw tuin voor stukjes die een beetje mogen verwilderen met kruiden en struikjes. Ook de aanleg van takkenrillen, steenstapels en boomstronken is goed voor het voedselaanbod. Hier vinden insecten, muizen en amfibieën dekking.

Verblijfplaatsen creëren

Ringslangen zonnen graag op open plekken, maar wel altijd in de buurt van dekking. Bij gevaar kunnen ze dan meteen wegvluchten. Geschikte zonplekken zijn bijvoorbeeld een stapel boomstammen, of open zonnige plekken tussen ruigte(kruiden) of lage struikjes. Zorg in de tuin voor voldoende begroeiing van bijvoorbeeld gras of kruiden die beschutting biedt. Zo vinden ringslangen dekking en kunnen ze zich veilig verplaatsen.

Overwinteringsplaatsen creëren

Stapels (steen)puin, dakpannen, houtstammen of composthopen kunnen dienen als overwinteringsplek. Een goede overwinteringsplek is vorstvrij en vochtig, maar niet nat.

Een composthoop als broeihoop: Elk organisch materiaal is geschikt. FOTO ROSS NOLLY / FOTONATURA

Voortplantingsmogelijkheden

Uw composthoop kan heel goed dienen als broeihoop waarin ringslangvrouwtjes hun eieren af zetten.

Wanneer is uw composthoop een goede broeihoop?

Een 'open' composthoop is favoriet. FOTO JELGER HERDER Uitgekomen ringslangeitjes. FOTO KEES DEKKER

Veilig en zonnig

De composthoop moet op een veilige plek liggen. Dat wil zeggen, enigszins in dekking van vegetatie te bereiken zijn. Het is ideaal als de compost hoop voor de helft in de zon ligt.

Water

Leg een composthoop, zo mogelijk, in de oeverzone. Ringslangen zijn goede zwemmers, vaak zijn zij al zwemmend op zoek naar een goede eiafzetplek langs de oever. Een goede composthoop is vochtig, maar niet kleddernat.

Materiaal

De eitjes van de ringslang worden uitgebreed. De belangrijkste eigenschap van een goede composthoop is dan ook dat hij broeit. Hiervoor kan in principe elk organisch materiaal gebruikt worden. Bladhopen, slootafval met bladriet, compost, tuinafval, ruige mest, houtsnippers met ander organisch materiaal, enz.

Luchtig

Ringslangen kunnen niet graven. Als u uw oude composthoop omzet en een nieuwe maakt, leg dan het grovere materiaal en

wat takken op de bodem. Dit zorgt voor holtes en luchtigheid. Ringslangen zetten hun eieren graag af langs kleine takjes.

Open

Maak de composthoop aan de onderkant open en toegankelijk zodat ringslangen erin kunnen kruipen. Wilt u toch een bak of schotten gebruiken, maak dan een aantal kieren, of werk met houten pallets of gaas.

Laat de composthoop met rust van juni t/m september

In de periode van juni t/m september mag de composthoop niet worden omgezet. Van juni tot en met juli zet het ringslangvrouwtje haar eieren af. In augustus en september komen de eieren uit. Het beste is, om uw composthoop om te zetten in april, compost te zeven en te gebruiken in uw tuin. Voeg vervolgens nieuw tuinafval toe, zo kan de broei op gang komen. Gedurende het seizoen kan het tuinafval er gewoon weer op. Vanaf half mei gaan vrouwtjes al op zoek naar geschikte broeihopen.

Kijk of er eieren inzitten!

Tijdens het omzetten van de composthoop kunt u controleren of hij daadwerkelijk is gebruikt. U vindt dan de lege eitjes terug. Het duurt soms enige jaren voordat een composthoop ontdekt wordt, geef dus niet te snel op.

Meer informatie

Wilt u iets doen voor de ringslang in uw eigen tuin en heeft u vragen?

Neem dan contact op met Landschap Noord-Holland www.landschapnoordholland.nl. Meer informatie over reptielen en amfibieën vindt u bij RAVON op www.ravon.nl, of over slangen in het bijzonder op www.slangen.nu.

Geef uw waarnemingen door

Heeft u een slang gezien, of eieren gevonden in uw composthoop? Geef dit dan door via www.telme.nl of www.waarneming.nl. Uw waarneming wordt ingezet voor de bescherming van deze dieren.

Colofon:

Deze folder is een uitgave van Landschap Noord-Holland en is tot stand gekomen met steun van de Provincie Noord-Holland en de Nationale Postcode Loterij.

Tekst: Jeanine Hamers.

Vormgeving: www.opzet.nl

Drukkerij: Stadsdrukkerij Amsterdam

Februari 2012